

- А.О.Коваленко, С.І.Князєв, Л.В.Дейнеко, Л.В.Страшинська. – К.: Наук.світ, 2003. – 132 с.
8. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. зал.] / В. Шевчук. – [за ред. О. М. Ковалюка]. – К.: Алеута, 2009. – 179 с.
9. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні // За ред. Проф.. М.С.Пушкаря – Тернопіль, ТНЕУ, 2012. – 220 с.

*Сиско Родіон,
студент групи РКМ-51*

ДІАГНОСТИКА ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Система діагностики витрат виробництва як складова системи управління підприємства є важливим інструментарієм прийняття оперативних управлінських рішень. Результати дослідження літературних джерел за проблемою свідчать, що наразі відсутня чітка класифікація етапів діагностики процесу формування витрат виробництва.

У економічній літературі не наведено комплексної класифікації діагностичних методів, що дало б змогу забезпечити всебічність критеріїв вибору адекватних показників діагностики виробничих витрат залежно від встановлених цілей, умов функціонування та інших чинників.

Термін «діагностика» походить від грецького *diagnostikos* – здатний розпізнавати – і розглядається як вчення про методи і принципи розпізнавання проблемних ситуацій. А. І. Муравйов трактує діагностику як спосіб встановлення характеру збоїв нормального перебігу господарського процесу на підставі типових ознак, властивих тільки даному об'єкту [6]. О.О. Гетьман і В.М. Шаповал вважають, що: «Діагностика як спосіб розпізнавання соціально-економічної системи за допомогою реалізації комплексу дослідницьких процедур і виявлення в них слабких ланок і «вузьких місць» відноситься до методів непрямих досліджень» [2] В. Ш. Рапопорт пропонує наступне визначення: «Діагностика – управлінська робота з виявлення проблем і вузьких місць системи управління підприємством» [7]. Деякі науковці розуміють під діагностикою «визначення стану об'єкта, предмета, явища або процесу управління через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, пошук у них слабких ланок та «вузьких місць».

Метою діагностики витрат виробництва є надання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень про використання різноманіт-

ного методологічного апарату та інструментарію для визначення стану процесу формування виробничих витрат підприємства у невизначеному середовищі функціонування, а також розробки комплексу заходів, спрямованих на поліпшення цього стану. У зв'язку з цим, предметом діагностики є кількісна характеристика та якісна ідентифікація процесу формування витрат.

Об'єктом діагностики виступає об'єкт управління як цілісна високоорганізована система з усіма її функціональними підсистемами. Об'єкти діагностики витрат виробництва набагато ширші, ніж тільки облік та аналіз витрат. Це дозволяє сформулювати систему цілей діагностики:

- оцінити місце підприємства на ринку даного товару;
- проаналізувати ресурсні можливості збільшення обсягу виробництва й продажів за рахунок кращого використання засобів, предметів праці,;
- оцінити можливі результати виробництва й реалізації продукції й
- шляхи прискорення процесів виробництва й реалізації;

Підсумком діагностування є підготовка висновків про нинішній стан об'єкта і прогноз його зміни у майбутньому. Діагностика процесу формування витрат, у свою чергу, виконує три основні функції:

- оціночну – визначення складу та структури виробничих витрат;
- діагностичну – виявлення можливих змін стану об'єкта;
- пошукову – визначення можливих заходів покращання або відновлення процесу формування витрат виробництва.

Обґрунтування діагностики процесу формування витрат виробництва як системи дає змогу визначити її завдання: оцінка особливостей процесу формування виробничих витрат підприємства, визначення ключових факторів впливу, виділення «вузьких місць»; підготовка та обґрунтування конкретних практичних заходів для підвищення ефективності діяльності. Під методами діагностики доцільно розуміти способи та прийоми цільового оцінювання процесу формування витрат на виробництво з метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо функціонування підприємства загалом та його окремих сфер.

Система діагностики – єдність концепції, підходів, принципів, механізмів, технологій та конкретних алгоритмів постійного простежування цільових точок соціально-економічної системи підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Система діагностики процесу формування витрат виробництва

Розглянемо механізм діагностики витрат виробництва як систему елементів, призначених для перетворення вихідної інформації про стан об'єкт управління шляхом проведення діагностичних процедур. Узагальнюючи методичні підходи щодо проведення діагностики виробничих витрат, автором розроблено модель її проведення (рис. 2.).

Рис. 2. Основні етапи діагностики процесу формування витрат виробництва

Розроблені етапи сприяють раціональному здійсненню діагностики процесу формування витрат виробництва, оптимізації та удосконаленню діагностичної системи для ефективного управління ними.

Формування та застосування системи діагностики витрат на підприємстві супроводжується відповідними фінансовими витратами, величина яких зазвичай може бути значною, тому, формуючи систему діагностики витрат підприємства, необхідно співставити рівень витрат і очікувані результати.

Література:

1. Вартанов А.С. Экономическая диагностика деятельности предприятия: организация и методология / А.С. Вартанов. – М.: Изд-во «Финансы и статистика», 1991. – 81 с.
2. Гетьман О.О. Економічна діагностика: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
3. Єлісеєва О.К. Економічна діагностика в управлінні виробничо-економічними системами (статистичний аспект): [монографія] / О.К. Єлісеєва. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006. – 292 с.
4. Загорна Т.О. Економічна діагностика: [навчальний посібник] / Т.О. Загорна. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
5. Контроллинг как инструмент управления предприятием / [Е.А. Ананькина, С.В. Данилочкин, Н.Г. Данилочкина и др.]; под ред. Н.Г. Данилочкиной. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 279 с.
6. Муравьев А.И. Теория экономического анализа: проблемы и решения / А.И. Муравьев. – М.: Изд-во «Финансы и статистика», 1998. – 144 с.
7. Рапопорт В.Ш. Диагностика управления: практический опыт и рекомендации / В.Ш. Рапопорт. – М.: Экономика, 1988. – 127 с.